

[Tredje næstformand]

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af egnsudviklingsloven [af Ole Olsen (SF) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 99. Fremsat 15/3 79).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Så vil vi gerne have stilhed, tak!

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg skal om SFs forslag om ændring af egnsudviklingsloven gøre følgende bemærkninger.

Oprettelsen af de foreslåede amtslige egnsudviklingsudvalg med medlemmer udpeget af amtsrådene, fagbevægelsen og arbejdsmarkedsnævnene synes at forudsætte, at man nedlægger de allerede eksisterende fem regionale udviklingsudvalg. Disse er netop sammensat af repræsentanter for det offentlige

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Det må være muligt at forlade salen mere roligt, end det sker! Nu venter vi et par sekunder på, at de, der vil forlade salen, gør det, og så fortsætter vi andre.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg var inde på de eksisterende fem regionale udviklingsudvalg, som jo netop er sammensat af repræsentanter for det offentlige og for de interesserede erhvervskredse, herunder også de faglige organisationer. Disse udvalg fungerer på en tilfredsstillende måde. Disse udvalgs styrke ligger bl. a. i, at de både kan varetage lokale beskæftigelsesmæssige interesser og samtidig har forudsætninger for at anlægge bredere erhvervspolitiske og samfundsmæssige synspunkter. Deres sekretariater gør en værdifuld indsats ved at bistå med udformningen af de ansøgninger, der forelægges egnsudviklingsrådet, og de varetager tillige på en udmærket måde akkvisitive opgaver, som gennem mange år har været en væsentlig del af de regionale udviklingsudvalgs arbejde.

Forslaget forudsætter, at de nye amtslige udvalg inddrages i den egentlige sagsbehand-

ling. Dette vil medføre en forsinkelse i sagsbehandlingen og risiko for en mere lemfældig økonomisk vurdering af projekterne, idet det må antages, at udvalgene vil repræsentere en lokal interesse i, at der ydes bistand til netop de virksomheder, der hører hjemme i deres område, eller som oprettes dér. Kontrollen med, at de ydede bevillinger anvendes i overensstemmelse med bestemmelserne i egnsudviklingsloven, føres i øjeblikket af direktoratet for egnsudvikling, som bl. a. kræver en forudgående udtalelse fra vedkommende arbejdsmarkedsnævn, ligesom der ydes kontrolmæssig bistand af revisorer som regnskabsmæssigt tilsynsførende med virksomhederne. Direktoratets administration af loven er underkastet rigsrevisionens kontrol.

Det ville være både uhensigtsmæssigt og i strid med lovgivningsmæssig og administrativ praksis, om man i en særlov som egnsudviklingsloven, der tilmed kun gælder for en del af landet, skulle komme ind på at lovgive om arbejdsmarkedsforhold, om forhold mellem ledelse og ansatte i den enkelte virksomhed. Disse forhold er for hele landet reguleret dels i love, bekendtgørelser og andre bestemmelser herom, dels i aftaler indgået mellem arbejdsmarkedets parter.

Såfremt virksomheder, der opnåede egnsudviklingsbistand, skulle underkastes strengere regler vedrørende sådanne forhold end virksomheder i andre dele af landet, ville dette i øvrigt direkte modvirke lovens formål, som er at tilføre visse egne af landet øget økonomisk aktivitet ved at tilskynde til erhvervsinvesteringer i disse områder. Det ville samtidig stille de virksomheder, der accepterede sådanne lånevilkår, som ikke kræves ved anden finansiering, i en så usikker økonomisk situation over for andre långivere, at det f. eks. kunne blive meget vanskeligt at opnå de fornødne driftskreditter.

Sammenfattende må jeg således konstatere, at dette forslag har to formål, dels at ændre egnsudviklingsloven til at være en ren beskæftigelsesforanstaltning i stedet for som nu en regional og erhvervspolitisk foranstaltning, dels at indføre en ny særlovgivning om arbejdsmarkedsforhold. Jeg tror ikke, at vore egnsudviklingsproblemer kan løses på denne måde. I øvrigt er jeg af den opfattelse, at bestemmelser om arbejdsmarkedsforhold må være generelle og gælde for hele landet. De kan ikke fastlægges i en særlov som egnsud-

[Handelsministeren]

viklingsloven, der kun gælder for en del af landet.

Må jeg endelig til slut gøre en bemærkning til SFs forslag om, at dette sagsområde henlægges under arbejdsministeriet. Der er her tale om en regionalpolitisk lovgivning, der går ud på at tilvejebringe en mere ligelig fordeling af erhvervsmulighederne i de forskellige dele af landet. En sådan aktivitet hører naturligt hjemme i et erhvervsministerium.

Jeg må på baggrund af det, jeg her har sagt, afvise forslaget.

Westh (S):

Beslutningsforslaget er udformet på en sådan måde, at det virker, som om SF betragter egnsudviklingsloven mere som en arbejdsmarkedspolitisk foranstaltning end som en strukturpolitisk foranstaltning. Da egnsudviklingslovens hovedtanke er at ændre på erhvervsstrukturen, finder vi ikke beslutningsforslaget særlig værdifuldt. Det nytter ikke, hvis man ønsker at gøre det skæve Danmark mindre skævt, at stille de virksomheder, der skal flyttes ud, over for krav, der ikke stilles til landets øvrige virksomheder.

Jeg vil medgive forslagsstillerne, at det lokale og regionale egnsudviklingsarbejde måske kan gøres bedre, hvorfor vi naturligvis i udvalget gerne vil drøfte de problemer, der kan være her.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg må erkende, at i fremskridtspartiet er vi ikke så dygtige, som man er i det radikale parti og i SF, for vi kunne egentlig også godt tænke os at foreslå en ændring af egnsudviklingsloven. Det ville naturligvis være et lovforslag af en helt anden type. Det skulle nemlig gå ud på at ophæve egnsudviklingsloven. Det er helt oplagt, at hvis man vil gavne erhvervslivet i Danmark, hvis man vil forbedre beskæftigelsen, så skal man afskaffe alle disse mærkelige erhvervsstøtteordninger.

Jeg må sige, at jeg er noget forbavset over, at SF tror, det kan komme til at fungere. Jeg har tidligere bemærket, at SF var lidt kritisk over for den måde, egnsudviklingsloven fungerer på. Jeg kan ikke finde nogen som helst ting i forslaget, der sikrer, at det skulle blive bedre.

Jeg er enig med handelsministeren i den analyse, der blev givet af beslutningsforslaget, og jeg må gentage, hvad der må være kendt af alle i forvejen, at hvis man virkelig vil gavne dansk erhvervsliv og forbedre beskæftigelsen, så skal man simpelt hen ophæve egnsudviklingsloven. Den er samfundsskadelig i betydelig grad.

Holmberg (V):

Da mit partis ordfører, hr. Jens Peter Jensen, er forhindret i at være til stede, skal jeg på hans og mit partis vegne komme med nogle få bemærkninger. På venstres vegne kan jeg ganske tilslutte mig de bemærkninger, handelsministeren har fremsat om forslaget til folketingsbeslutning.

Efter venstres opfattelse bygger beslutningsforslaget på en misfortolkning af, hvad egnsudvikling er. Forslaget om at flytte egnsudviklingsloven og dens administration fra et erhvervsministerium, altså handelsministeriet, til arbejdsministeriet viser, at forslagsstillerne måske har misforstået en del. Hensigten med egnsudviklingen må være at stimulere etablering og udvikling af produktive virksomheder med en indbygget fremtid. Der skal skabes et meningsfyldt erhvervsliv og dermed en meningsfyldt beskæftigelse for de medvirkende i sådanne virksomheder.

Efter vort skøn vil forslaget, hvis det gennemføres, bevirke en endnu mere langsom og indviklet administration, end tilfældet er i dag. Den aktuelle situation kan såmænd være slem nok. Det er muligt, at der bør foretages visse ændringer i egnsudviklingsloven. Noget sådant bør overvejes i en snarlig samlet drøftelse af såvel mere permanente som midlertidige foranstaltninger med offentlig bistand til fremme af erhvervsliv og beskæftigelse. Der er muligvis behov for en bedre samkøring af de forskellige ordninger, ligesom der bør tilstræbes en så enkel og så hurtigt arbejdende administration som overhovedet muligt.

På venstres vegne kan jeg meddele, at partiet ikke kan medvirke til at fremme det foreliggende forslag til folketingsbeslutning.

Kjelgaard (KF):

Jeg vil gerne erklære mig enig med handelsministeren i de synspunkter, han gjorde gældende, og især konklusionen, at forslaget

[Kjølgaard]

har to formål, dels at ændre egnsudviklingsloven til at være en ren beskæftigelsesforanstaltning i stedet for som nu en regional og erhvervspolitisk foranstaltning, dels at indføre en ny særlovgivning om arbejdsmarkedets forhold.

Jeg vil ellers ikke sige så forfærdelig meget, kun at forslaget er et ganske typisk eksempel på den sædvanlige socialistiske mistænkeliggørelse af dansk erhvervsliv. Særlig punkt 4 b er næsten en socialisering af de virksomheder, der modtager egnsudviklingsstøtte. Det kan der siges meget om, det skal jeg undlade, jeg vil kun konstatere, at det hverken vil eller kan vi medvirke til.

Therkel Christensen (CD):

Det er jo et ganske interessant beslutningsforslag, vi skal behandle her i dag. Det adskiller sig heldigvis helt klart fra det af det radikale venstre fremsatte forslag, og vi må fra centrum-demokraternes side klart tage afstand fra det. Det radikale forslag kunne vi dog have nogen sympati for, men i dette tilfælde kan der i hvert fald ikke herske tvivl, hvis man gør sig den ulejlighed bare at læse det nogenlunde overfladisk igennem.

Man kan være enig eller uenig i, at LO har haft for megen indflydelse i forbindelse med arbejdsmarkeds- og erhvervslovene, der blev vedtaget her i sidste uge, men et beslutningsforslag som det foreliggende sigter helt klart på at sikre LO og arbejdstagerne den reelle magt i det, der hedder egnsudviklingsspørgsmål. Det er derfor helt uforståeligt, at man ikke foreslår punkt 1 i beslutningsforslaget affattet således:

»Egnsudviklingsrådet underlægges arbejdsministeren og LO.«

I punkt 2 ser vi, at det centrale egnsudviklingsråd skal bestå af 20 personer, hvoraf LO udpeger de 10 og arbejdsministeren de øvrige 10. Jeg har forgæves søgt at finde frem til, hvor de initiativrige og dygtige erhvervsledere og igangsættere kommer ind i billedet. Jeg har også søgt efter det erhvervsmæssige moment i dette forslag, men heller ikke fundet noget sådant. Tværtimod ser vi i punkt 4, at alt, hvad der ligner ansvarlig og kvalificeret ledelse i de virksomheder, der modtager erhvervsstøtte, skal afskaffes. Nu skal de valgte tillidsrepræsentanter forestå ansættelse, afskedigelse, forfremmelse, arbejdets fordeling

osv. osv. Resultatet er efter CDs mening, at man med dette forslag afskaffer egnsudviklingsstøtteloven og gennemfører en lov om beskæftigelsesarbejder.

Centrum-demokraterne vil se positivt på beskæftigelsesforanstaltninger, men vi vil ikke medvirke til at afskaffe egnsudviklingsloven, der trods enkelte sorte pletter har haft en positiv virkning i erhvervsfattige egne og derved også skabt gode arbejdspladser, såvel i de virksomheder, der har modtaget denne egnsudviklingsstøtte, som i de virksomheder i disse udviklingsområder, som har haft tilknytning hertil og gavn heraf.

Det kan endvidere forekomme helt paradoksalt, at man i forslagets punkt 5 forpligter virksomhederne til at indgå overenskomst med fagforeninger, når SF så sent som tirsdag i denne uge havde et forslag til første behandling, som sigtede mod at forbyde organisering af arbejdsgivere. Man tilsidesætter altså også organisationsfriheden. På trods af at denne i mange tilfælde kan være forholdsvis illusorisk, kan CD altså ikke medvirke til dens afskaffelse.

Hensigten helliger åbenbart midlet for SF med dette forslag, der er et af de mest politisk ensidige, vi har set i denne folketings-samling. Centrum-demokraterne tager derfor helt klart afstand fra såvel intentionerne som teksten i det foreliggende beslutningsforslag.

Freddy Madsen (DKP):

Vi har sympati for det forslag, der her er fremsat af SF. Vi mener, at der ligger en lang række problemer i egnsudviklingsloven og den måde, den er blevet praktiseret og administreret på, og at det er ganske rimeligt at lave om på den. Vi har tidligere fremdraget eksempler her i salen – jeg tænker bl. a. på Balling-Engelsen-sagen dernede fra Sydhavsøerne. Vi har set eksempler på, hvordan virksomheder, der har modtaget betydelige egnsudviklingsmidler, senere er blevet solgt til udenlandske firmaer, og der kan fremdrages en lang række eksempler på den uheldige virkning, loven har haft på en række områder, selv om vi også må erkende, at den på nogle områder har haft sine positive sider.

Derfor synes vi, at det er rimeligt i det store og hele, som SF har gjort det, at forsøge på at styrke først og fremmest den folkelige og demokratiske kontrol med, hvordan

[Freddy Madsen]

disse midler anvendes, således at de får maksimal virkning med hensyn til at skaffe arbejdspladser og skaffe beskæftigelse, hvilket ikke mindst er vigtigt i den nuværende situation. Vi kan ikke forstå dem, der her taler så meget om, at det er skadeligt for erhvervslivet osv. Man skal dog fastholde, at egnsudviklingsmidlerne faktisk bliver givet til virksomhederne. Det, der her stilles forslag om, er blot, at der skal være en skarpere folkelig kontrol med midlernes anvendelse, fremfor alt fra dem, der er beskæftiget i virksomhederne. Det anser vi for at være en rimelig ting, selv om vi ikke tror, at nærværende forslag løser alle de problemer, der er omkring egnsudviklingsmidlerne, men det tager det nu næppe heller sigte på. Der er flere problemer i det, som må til overvejelse, men nogle af dem kan jo overvejes under den udvalgsbehandling, der nu skal finde sted. Den medvirker vi gerne til.

Bolvig (RV):

Jeg vil altid gerne forsøge på at være positiv over for forslag fra SF, men når jeg skal betragte det foreliggende forslag, så er det altså overordentlig vanskeligt, idet jeg synes, SF gør sig skyldig i en række fejltagelser.

Egnsudviklingsloven er ikke og skal ikke først og fremmest være en beskæftigelseslov. Det var den i langt højere grad tidligere, hvor man først og fremmest så på den beskæftigelsesmæssige effekt af de virksomheder, som kom til de forskellige udpegede egnsudviklingsområder. Men resultatet var ofte, at de virksomheder, som flyttede til egnsudviklingsområderne, ikke ligefrem var den type virksomheder, man på alle områder havde mest brug for, idet de fastholdt og fastlåste egnsudviklingsområdernes status netop som underudviklede områder. Egnsudviklingsområderne trænger i høj grad til den højt udviklede teknologiske industri, som ofte ikke er særlig arbejdskraftkrævende. Derfor har egnsudviklingsrådet, efter min mening med rette, også lavet sin procedure og sine regler om. Resultatet har også vist sig, idet man i de senere år ikke mindst har fået den type virksomheder, som jeg netop skildrede man i høj grad har brug for.

SF ønsker også at lave selve egnsudviklingsrådet om. Det mener jeg ikke er nødvendigt, for jeg tror, at alle, som er involveret i

arbejdet, stort set kun har positive ting at sige om den måde, hvorpå egnsudviklingsrådet administrerer loven. Det fungerer godt.

Skulle jeg endelig rejse en kritik mod egnsudviklingsrådets administration af loven, så skulle det være, at jeg synes ikke, rådet tager tilstrækkelig mange risici. Efterhånden – vel på baggrund af forskellige skandaler, som man kalder dem; jeg kan nævne Lolland, og jeg kan nævne Danish Pulp i Vestjylland – er egnsudviklingsdirektoratet blevet for ængsteligt med hensyn til at tage risici. Jeg tror netop, et af formålene er, at det skal tage risici. Det skal ikke forlange nøjagtig den samme sikkerhed som pengeinstitutterne. Hvis man endelig skulle rette en kritik mod egnsudviklingsdirektoratet – og det er svært – så skal det være, at man ikke er villig til at løbe tilstrækkelig mange risici.

I princippet kan jeg være enig med SF i, at det ville være en glæde, hvis vi levede i et samfund, hvor de ansatte havde større indsigt, end de har i dag, i virksomhedernes regnskaber og i ansættelsesforhold, i produktionstilrettelæggelse osv. osv. Jeg kan pege på, at det ville man nok opnå, hvis man støttede det radikale venstre i vores bestræbelser for at få indført medeje på de enkelte virksomheder. Men selv om jeg i princippet kan have sympati for disse tanker, så er det helt klart, at hvis man gennemførte disse forslag, så ville det betyde et fuldstændigt stop for tilflytning af virksomheder både fra indland og fra udland. Jeg vil gerne understrege over for hr. Bjørn Poulsen, der selv bor og lever i et egnsudviklingsområde, at hvis forslaget virkelig blev gennemført, så ville det simpelt hen betyde stop for egnsudvikling, for med hensyn til de ansattes indleven og medindflydelse er vi ikke kommet tilstrækkelig langt til, at et sådant forslag overhovedet vil gøre det muligt at fortsætte vores egnsudviklingsbestræbelser. I dag er det næsten kun lokale virksomheder, som får egnsudviklingsstøtte, eller også udenlandske, og det er helt sikkert, at det ikke ville kunne fortsætte, hvis vi gennemførte dette forslag.

Jeg har også lyst til at understrege over for SF, at langt, langt de fleste tilflyttende firmaer i dag tegner overenskomster, og det er i hvert tilfælde helt forkert, når der står i bemærkningerne, at disse nye virksomheder i meget høj grad underbetaler de ansatte. Det er tværtimod lige nøjagtig modsat. Meget

[Bolvig]

ofte er det jo virksomheder, som kommer fra højt lønsområder og flytter til lavtlønsområder, og de nye virksomheder er med til at hæve hele lønniveauet i det enkelte egnsudviklingsområde. Derfor er det altså ikke fair og rigtigt at sige, at de tilflyttende virksomheder i meget høj grad er med til at fremkalde en underbetaling af de ansatte. Det er lige nøjagtig modsat.

Samtidig er tilflyttende virksomheder meget ofte de mest moderne. Derfor har der været et givende samspil mellem eksisterende virksomheder og tilflyttende virksomheder i de forskellige egnsudviklingsområder. Jeg tror, det er meget værdifuldt på mange områder, at man har fået en virksomhedstilflytning f. eks. fra det københavnske område eller fra udlandet.

En udvalgsbehandling, som vi skal i gang med, vil meget hurtigt vise, at en gennemførelse af det foreliggende forslag simpelt hen vil betyde døden for en fortsat egnsudvikling her i Danmark.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Kristeligt folkeparti er positive over for egnsudviklingsloven. Vi er også positive over for forandringer og forbedringer. Vi har i øjeblikket et forslag til behandling i erhvervsudvalget, fremsat af de radikale. Nu får vi igen et forslag, og det kunne man jo have lyst til at tale længe om, men jeg skal gøre det meget kort ved at sige, at dette forslag vil vi under ingen omstændigheder kunne medvirke til. Det vil i realiteten fjerne lovgivningen, og det vil genere virksomhederne på en sådan måde, at det vil være til stor skade for Danmarks erhvervsliv. Derfor vil vi tage kraftigt afstand fra forslaget.

Alfred Hansen (DR):

Inden for en 2-3 ugers tid har vi fået to forslag om ændring af den nuværende egnsudviklingslov. Det må nok klart tilkendegive, at loven ikke er hensigtsmæssig, som den er nu, men det er jo et spørgsmål, om ikke man i stedet burde overveje helt at afskaffe egnsudviklingsloven.

Retsforbundet har ingen aktier i den nuværende egnsudviklingslov; vi mener ikke, den opfylder noget formål. Den betyder subsidiering af erhvervsvirksomheder og tilskud til erhvervslivet, og det forvrider konkurren-

ceevnen. Endvidere er det desværre sådan, at det ikke er bestemte områder i Danmark, som har arbejdsløshed, men at det er hele Danmark. Og hvad hjælper det så, at man giver tilskud til virksomheder, som flytter fra et arbejdsløshedsområde med f. eks. 8-10 pct. arbejdsløse til et arbejdsløshedsområde med 12-14 pct. arbejdsløse eller eventuelt omvendt? Det er der eksempler på. Det vil sige, at man bare transporterer arbejdsløsheden, og at der stort set ingen eksempler er på, at der overhovedet er etableret nye virksomheder som følge af egnsudviklingsloven. Der er derimod en række eksempler på, at virksomheder er flyttet fra én egn i landet til en anden egn i landet, men derved er der jo ikke i sig selv kommet nye arbejdspladser.

Vi kan derfor ligesom mange andre ordførere heller ikke fra retsforbundets side støtte dette forslag, idet vi ikke mener, at det ændrer de bestående forhold i en positiv retning.

Jeg kunne have lyst til lige at kommentere pkt. 2, der indeholder forslag om, at egnsudviklingsrådet skal bestå af 20 personer, hvoraf arbejdsministeren skal udpege de 10 og LO de andre 10. Nu er det jo sådan, at arbejdsministre kan blive skiftet ud tid efter anden, og man kunne også forestille sig, at LOs ledelse bliver skiftet ud, men man må nok konkludere, at hvis dette lovforslag blev vedtaget, ville det foreslåede egnsudviklingsråd blive ret så socialdemokratisk præget. Vi har ærlig talt ikke ret stor tiltro til, at 20 socialdemokrater vil kunne få det til at fungere særlig tilfredsstillende; det er en af de mange begrundelser for, at vi ikke kan støtte forslaget.

Jeg vil også knytte kommentarer til pkt. 4, navnlig 4 b. Hvis man reelt vil have loven afskaffet, kunne man måske have lyst til at støtte dette forslag, men vi vil dog ikke gøre det, for hvis man vedtog dette lovforslag og dermed gav alle virksomhedens ansatte mulighed for at få samme rettigheder som ham, der ejer virksomheden, ville det betyde, at de også skulle have indflydelse på produktions tilrettelæggelse, hvem der skulle fremmes, hvordan arbejdet skulle fordeles, og i det hele taget have indflydelse på de fastlagte budgetter, med det resultat at ingen virksomhedsejere ville ønske at modtage egnsudviklingsstøtte; dermed ville loven jo i

[Alfred Hansen]

sig selv være overflødig, og det kunne vi da hilse med tilfredshed.

Jeg kunne desuden have lyst til at kommentere den nuværende lov, som man kunne ønske indeholdt bestemmelse om, at der var pligt til at høre arbejdsmarkedsnævnet i det amt, virksomheden fraflytter. Jeg vil gerne høre, om handelsministeren kunne tænke sig at ændre den nuværende lov på den måde, at arbejdsmarkedsnævnene i højere grad fik mulighed for at øve indflydelse på tilskud til de virksomheder, som fraflytter et amt; man kunne godt tænke sig den situation, at et arbejdsmarkedsnævn ville være imod en fraflytning ud fra absolut gode bevæggrunde.

Retsforbundet kan ikke støtte det foreliggende forslag under nogen omstændigheder; vi mener ikke, at det ændrer forholdene til det bedre.

Wilhelm (VS):

VS har aldrig været nogen varm tilhænger eller bare tilhænger af egnsudviklingsloven. Vi opfatter det sådan, at der for øjeblikket er en ramme på ca. 300 mill. kr. om året, der gives så at sige betingelsesløst som kapitalstøtte, at der er en masse hemmelighedskræmmeri omkring denne støtte af hensyn til virksomheders anonymitet osv., og at det ikke bare er sådan, at denne støtte lejlighedsvis kan gå tabt – vi erkender, at hvis man vil den ting, må der selvfølgelig også være sådanne tilfælde en gang imellem – men at det også er sådan, at denne støtte i nogle tilfælde – der har været masser af grimme eksempler – direkte er gået til bortrationalisering af arbejdspladser.

Dette forslag kan vel nok kaldes en lex Mayland, og jeg skal starte med at omtale de ting, vi finder positive ved det. Vi synes, det er et godt formål, SF forfølger i pkt. 4a) og i pkt. 5. Oplysningspligten mener vi reelt er noget, det er værd at slås for, også i dette samfund. Det er betingelsen for, at man overhovedet kan diskutere og kritisere og vurdere de ordninger, der foreslås fra arbejderside. Hvad angår pkt. 5, pligten til, at der indgås overenskomst, kan det være, hr. Bolvig har ret i, at det gør man helt normalt, men i så fald skulle det jo heller ikke være noget stort problem for de radikale at støtte dette punkt. I hvert fald har vi sympati også for det punkt.

Men de andre dele i forslaget, denne idé om staten og fagbevægelsen, der sidder og vurderer, er vi nok betydelig mere skeptiske over for, end SF er. Det gælder ikke mindst sådan noget som pkt. 4b), hvor de ansatte nu skal integreres i beslutninger om afskedigelse og om produktionstilrettelæggelse, men vel at mærke inden for de fastlagte budgetter, osv., hele den idé om at integrere arbejderne på virksomhederne under de vilkår, som almindelig kapitalistisk produktion kræver, kender man fra ØD-debatten og fra alle mulige andre principielle debatter om disse ting. Det ser vi noget anderledes og betydelig mere negativt på, end SF gør, og det fører til, at vi, hvis dette forslag kommer til afstemning som helhed, ikke vil kunne medvirke.

Jeg vil sige til sidst, at dette med oplysningspligten til gengæld er noget af det, vi synes er konstruktivt, og som burde være en selvfølge. Ud over det punkt, som forslagsstillerne her nævner, kunne der være tale om i det hele taget almindelig offentliggørelse af disse ting, både i forbindelse med denne lov om de 300 mill. kr. og i forbindelse med den lov, der blev vedtaget lidt tidligere i dag om produktudviklingsstøtten, og alle de andre støtteordninger, hvor der er dette utrolige hemmelighedskræmmeri med henvisning til virksomhedernes konkurrenceevne og deres hemmeligheder med hensyn til patenter, og jeg ved ikke hvad.

Dér er det interessant at sammenligne – og det vil vi benytte denne lejlighed til at tage op i erhvervsudvalget – at når det gælder EF-støtteordninger, er der en helt anderledes åbenhed. Jeg ved da godt, at der er det, fordi man skal drive EF-propaganda samtidig.

I tidsskriftet Europa offentliggøres simpelt hen med modtagernavne og identitet, med beløbsstørrelse og med formålet for støtten løbende hvert år, hvad disse beløb er gået til. Det er jo pudsigt at se, at når EFs muligheder for at lave propaganda pro EF kommer ind i billedet, så tæller hensynet til anonymiteten for virksomhederne, hensynet til projekternes karakter og alt det dér, der skal holdes hemmeligt, pludselig mindre end EFs propagandamuligheder.

Vi vil derfor forfølge også på denne led, om ikke handelsministeren kunne tænke sig at indføre i det mindste den samme grad af offentlighed omkring alle disse fordækte

[Wilhelm]

hjemlige støtteordninger som den offentlighed, der er omkring disse EF-ordninger.

Bjørn Poulsen (SF):

Ja, jeg har ikke brug for de store takkeorationer, for de fleste ordførere har jo været negative. Jeg skal dog takke DKP, fordi de ligesom vi har det syn, at man ikke bare kan lade det køre videre i sin skæve gang, som det gør for øjeblikket, men der må gøres noget.

Hvad angår hr. Wilhelm, er jeg glad for støtten til § 4a). Jeg er fuldt ud klar over de forskelle, der er mellem VS' indstilling og SFs indstilling, hvad angår det, der står i § 4b), men vi har sagt, at vi ikke vil sætte os ned og vente på lyset, men vil prøve på at ændre noget nu.

De forskellige ordførere har jo været fantastisk negative, og det forbavser mig såmænd ikke. Der er ikke mange af dem, der vil være med til at ændre på noget som helst i dette her samfund, og allermindst vil man være med til at ændre på arbejdsgiverens ret til at gøre, hvad pokker han vil. Grunden til, at vi fremsætter et forslag som dette, er, at vi mener, at den egnsudvikling, vi har i dag, ikke er rigtig, og at den ikke virker, som den burde. Det er også grunden til, at vi vil have det væk fra handelsministeriet og over til arbejdsministeriet. Vi har ikke noget som helst at sige den nuværende handelsminister på i den retning, men vi mener altså, at dette her bør over under arbejdsministeriets regie.

SF mener ikke, at det nuværende regionalråd virker særlig godt, og det er derfor, vi vil have det ændret.

Handelsministeren har talt om, at dette ville medføre en lemfærdig behandling. Det tror jeg ikke. Det kan godt være, at det vil medføre en lidt længere behandling, men så kan det jo også være, at vi undgår nogle af de sorte pletter i egnsudviklingen. Det skal ikke genere os, at det måske kommer til at tage lidt længere tid, for sådan er det nu engang, når der er noget, der hedder en demokratisk beslutningsproces, og det anerkender vi som værende den eneste rigtige proces. Det er også en af grundene til, at vi har indbygget så meget demokrati, som vi overhovedet kunne.

Der var en af ordførerne, der var lidt bange for, at dette her blev alt for socialdemo-

kratisk præget. Den mulighed er naturligvis også til stede, men hvad angår de ti personer, som LO udpeger, står der for det første, at de skal repræsentere amterne, og for det andet er vi meget villige til at ændre det derhen, at hvert amt inden for fagbevægelsen vælger sin egen kandidat, og det behøver ikke være en socialdemokrat, det har vi mange eksempler på. Så hr. Alfred Hansen behøver såmænd ikke være så forfærdelig bange. Jeg tror heller ikke, at arbejdsministeren ville udpege ti socialdemokrater til dette, han ville nok kigge de steder, hvor den nødvendige kapacitet er til stede. Det er i hvert fald det, vi normalt ser, når en minister udpeger folk til sådanne pladser her.

Der har været talt meget om, hvor god vores nuværende egnsudviklingslov er; ikke mindst hr. Bolvig, som jo kender det af egne eksempler, har herfra talt forholdsvis pænt om det. Jeg er meget, meget uenig med hr. Bolvig, for jeg synes nemlig ikke, der er ret mange steder i dette land, hvor egnsudviklingen virkelig har betydet noget, når det kommer til stykket. Der er meget, der tyder på, at der i dag netop er nøjagtig det samme forhold mellem arbejdsløshedsprocenterne i udkantsområderne og i resten af landet som dem, vi havde for ti år siden og for tyve år siden. Der er nemlig ikke sket nogen ændring. Der er kommet lidt flere i arbejde – ja, det er der også i resten af landet. Jeg tror ikke, egnsudviklingen har haft den meget, meget store betydning, som jeg synes hr. Bolvig lægger op til. Men det er nok noget, vi kan diskutere langt ud i fremtiden, for det er uden tvivl et punkt, hvor vi er meget uenige.

Man har talt om, at dette her er en beskæftigelseslov. Ja, det er det også, men det er ikke først og fremmest en erhvervsstøtte- lov, som den nuværende er. Den nuværende lov er i højere og højere grad en direkte erhvervsstøtte- lov, netop fordi man gik væk fra det tidligere princip om, at der helst skulle ansættes så mange som overhovedet muligt. Det er også en af grundene til, at vi har fremsat forslaget.

En anden ting, som fremgår af forslaget, er, at vi ikke vil have den skarpe inddeling, der er for nuværende mellem egnsudviklingsområder og ikke-egnsudviklingsområder. Vi mener nemlig, at hele spørgsmålet om bevarelse af miljøerne, dels på landet, dels i nærheden af storbyerne, også bør komme ind

[Bjørn Poulsen]

under en lov som denne, og det er også en af grundene til, at repræsentationen skal være så bred som overhovedet muligt.

Der er mange, der har været meget, meget kede af, at de ansatte skal have noget at skulle have sagt. Jeg har nu altså den opfattelse af situationen, at det må være rimeligt, at de, der betaler, også har noget at skulle have sagt. Det er da en god liberal filosofi i hvert fald, og at vi andre somme tider kan bruge den til noget fornuftigt, burde de liberale kun være glade for. Der er jo ingen grund til at gå imod sine egne ideer, bare fordi de kommer lidt på tværs.

Hr. Kjelgaard havde jo megen afsky for forslaget og syntes, det var lidt henad et socialistisk forslag. Jeg håber ikke, det forbavser hr. Kjelgaard, at SF fremsætter forslag, som måske har et socialistisk sigte; det er faktisk en af grundene til, at vi i det hele taget eksisterer som parti. Men lad mig sige til hr. Kjelgaard, at grunden også er, at vi er et parti, der går ind for, at tillid er godt, men at kontrol en gang imellem er bedre, og vi må nok indrømme, at når det gælder den nuværende lov, virker kontrolmulighederne ikke særlig godt.

Så vil jeg til centrum-demokraternes ordfører sige, at jeg ville være blevet bange, hvis centrum-demokraterne havde syntes, dette var et godt forslag, men nu er jeg i hvert fald nogenlunde sikker på på det område, at vi ikke er gået alt for langt i retning af, skal vi sige midten af dansk politik.

Hr. Bolvig kom ind på spørgsmålet om egnsudviklingsrådets nuværende rolle med hensyn til at tage risici. Jeg forstår da godt, at man ikke gør det, for vi har set de sorte pletter, vi har set de uheldige eksempler, og vi har ikke den nødvendige kontrol. Det er også en af grundene til, at forslaget er fremsat.

Hr. Bolvig talte om de udflyttende virksomheder og deres overenskomster, og at de betalte godt. Hvis hr. Bolvig en gang imellem kiggede lidt på lønstatistikker, tror jeg nok, at bare et lille kig ville vise noget andet, men o.k., lønstatistikker kan læses på mange måder.

Hr. Bolvig sagde også, at dette forslag ville betyde døden for den nuværende form for egnsudviklingsstøtte. Ja, det er jo sådan set en af grundene til, at vi fremsætter forslaget

– vi vil have det ændret – så det er der vel sådan set ikke noget underligt i.

Jeg vil bare slutte af med at sige, at vi, da de radikale fremkom med deres forslag, havde visse positive ting at sige om det, om end vi er meget uenige på mange områder. Det havde de radikale ikke om vores forslag; det er bare ærgerligt. Men vi mener altså, dette er den rigtige måde.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Der er stillet to spørgsmål til mig under debatten her. Hr. Alfred Hansen spurgte, hvorvidt jeg ville være indstillet på at gøre arbejdsmarkedsnævnet til høringsorgan. Jeg kan sige, at i de tilfælde, hvor der sker fraflytning med risiko for nedgang i beskæftigelsen, spørger rådet faktisk i dag arbejdsmarkedsnævnet. Det er ikke lovfæstet, men det er en praksis, der har udviklet sig her i den senere tid, og jeg har ingen planer om at lave en aktuel lovændring blot på dette ene punkt, fordi det er en naturlig praksis.

Hr. Wilhjelm stillede spørgsmål med hensyn til oplysningspligten og drog sammenligninger med EF. Jeg har også set navnet nævnt på virksomheder, der har modtaget regional støtte fra EF, men efter principperne i EF meddeler man kun det regionale område, hvor støtten falder; det er altså ad andre kanaler, at navnene bliver offentliggjort. Jeg har heller ikke her nogen aktuel plan om at ændre gældende lovgivning, men vi har i ministeriet i øjeblikket og har et stykke tid haft erhvervsstøtteordningerne oppe til en generel vurdering af alle de ordninger, der findes.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg vil forsøge igen, om jeg kan få en afklaring, for nu fik vi jo faktisk bekræftet, at SF har været kritisk over for egnsudviklingsloven i den form, den har fungeret i hidindtil. Ordføreren erkendte, at man ikke troede, den havde hjulpet på arbejdsløsheden i de områder. Det er vi helt enige i, og derfor vil jeg spørge, hvorfor man egentlig så i det hele taget vil opretholde denne lov og lappe på systemet, når man ikke tror på, det duer.

Der blev også sagt, at der skulle være en repræsentation, så de, der skulle være med til at betale, også skulle bestemme. Så vil jeg stille det spørgsmål, om det ikke netop er de

[Askjær Jørgensen]

amter, der ikke får støtte, der betaler, når man vil have, at repræsentanterne skal udpeges inden for de amter, der skal modtage egnsudviklingsstøtte.

Jeg mener, at egnsudviklingsloven hidtil har fungeret sådan, at man har krævet penge op hos virksomheder i visse egne af landet og har givet dem til virksomheder i andre egne af landet. Pengene kan kun komme ét sted fra her i Danmark, de kan kun komme fra produktionen i danske virksomheder. Hvis det endelig var sådan, at de, der betaler, også skulle bestemme, hvor pengene skulle gives, måtte det derfor absolut også være de virksomheder og deres medarbejdere, hvor man kræver skatterne op, som skulle bestemme det.

Det er også lidt trist, når de konservative holder fast på, at de er positive over for egnsudviklingsloven, men aldrig vil fortælle, hvem det reelt er, der betaler det. Der er kun danske virksomheder til at betale noget, som danske virksomheder får. Hvorfor skal vi statsstyre penge fra den ene virksomhed over i den anden? Det er mig ubegribeligt, at man ikke vil sige det.

Therkel Christensen (CD):

Jeg er da meget glad for at få at vide, at jeg har kunnet bekræfte, hvor SF står i forhold til centrum i dansk politik; det glæder mig på hr. Bjørn Poulsens vegne.

Hr. Bjørn Poulsen talte om, at bl. a. CD ville lade arbejdsgiverne gøre, hvad de ville. Der er vi nok ikke helt enige. Vi ser gerne, at medarbejderne tages med på råd. Vi ser gerne, at der laves overenskomster. Vi er bestemt ikke modstandere af noget sådant, og vi ser også gerne, at disse tillidsrepræsentanter får en vis indflydelse. Men vi vil ikke være med til at anfægte arbejdsgiverens ret til at lede og fordele arbejdet; det har hr. Bjørn Poulsen helt ret i. Det vil vi ikke, ud fra den betragtning, at arbejdsgiveren jo ofte har taget en dyr uddannelse og har dyre folk til at hjælpe sig, som har fået en speciel uddannelse, der netop består i at lede og fordele arbejdet på den mest økonomiske måde. Vi må ikke glemme, at der også er nogle, der løber en betydelig økonomisk risiko ved at drive selv en virksomhed med egnsudviklingsstøtte. Derfor har vi altså denne stilling til denne sag.

Der er ikke kommet noget nyt frem her i anden omgang, som ændrer vores holdning til det foreliggende forslag.

Bolvig (RV):

Der er ikke tvivl om, at egnsudviklingsloven har gjort Danmark mindre skævt, at der i en række områder her i landet er skabt muligheder og udvikling, som ikke havde fundet sted, hvis vi ikke havde haft egnsudviklingsloven. Mange af de områder, som har fået denne støtte, er ikke nær så konjunkturfølsomme, som de har været tidligere.

Hr. Bjørn Poulsen mener, at egnsudviklingsloven ikke har været en succes, for han hæfter sig ved, at der i egnsudviklingsområderne stadig er overordentlig høje arbejdsløshedsprocenter, og det tager han så som udtryk for, at loven har været en fiasko.

Jeg vil gerne gøre hr. Bjørn Poulsen opmærksom på, at hvis ikke vi havde fået den støtte i egnsudviklingsområderne, ville vi have set den udvikling, som hærgede disse områder i 1950'erne og 1960'erne, nemlig en fraflytning fra områderne. Det, der er kendetegnende for mange af de steder, hvor man har fået egnsudviklingsstøtte, har jo netop været, at man i modsætning til tidligere har kunnet fastholde sit befolkningstal, og det gætter jeg på at hr. Bjørn Poulsen finder er glimrende og udmærket, men det er en af årsagerne til, at arbejdsløshedsprocenterne ikke er gået så meget ned, som man måske skulle forvente.

Problemet er efter min opfattelse, at den støtte, der er givet, i alt for høj grad er givet kun til de større byer, til magneterne, og at problemerne dermed til en vis grad er blevet større i de samfund, som ligger uden for magneternes rækkevidde. Det er også baggrunden for, at det radikale venstre har stillet forslag om glidende og varierende støttesatser.

Jeg vil lige have lov til en kort bemærkning med hensyn til, hvorvidt udflyttende virksomheder betaler godt eller ikke godt. Ja, hr. Bjørn Poulsen, alt er selvfølgelig relativt, og det var dejligt, om egnsudviklingsområderne lønningmæssigt i det mindste kunne komme op på landsgennemsnittet; det er jo et mål for sådan et samfunds hele udvikling og anstrengelser. Men det er i hvert tilfælde helt klart, at målt med lokale alen er de til-

[Bolvig]

flyttende virksomheder gennemgående de bedste betalere og dermed med til at løfte hele det teknologiske og lønmæssige niveau.

Bjørn Poulsen (SF):

Nu kan hr. Bolvig og jeg uden tvivl blive ved med at diskutere dette problem hele eftermiddagen, men jeg vil bare kort sige, at det også er de egne, hvor garantibetalingen gælder; det skal hr. Bolvig bare huske.

Så vil jeg kun sige ganske kort til hr. Askjær Jørgensen, at det, vi har sagt, er, at vi ikke mener, den nuværende lov er god nok, og det er den, vi vil ændre. Vi vil ikke afskaffe egnsudvikling under nogen omstændigheder, for så meget positivt er der dog og kan der især blive, hvis SFs forslag kommer igennem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der var herefter ikke mere på dagsordenen.

Uden for dagsordenen foretoges:

Valg af 1 medlem til udetillægsnævnet:

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Fra udenrigsministeren har jeg modtaget meddelelse om, at medlem af folketinget Grünbaum ønsker at udtræde som medlem af udetillægsnævnet.

Til nyt medlem har vedkommende gruppe udpeget medlem af folketinget Albertsen, der

herefter er valgt.

Meddelelser fra formanden:

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Landbrugs- og fiskeriudv. (5/4 79):

Udtræder: Erlendsson
Ny stedf.: Ove Jensen

Arbejdsmarkedsudv. (5/4 79):

Udtræder: Knud Lind
Ny stedf.: Lawaetz

Forsvarsudvalget (5/4 79):

Udtræder: Erlendsson
Ny stedf.: Poulsgaard

Skatte- og afgiftsudv. (5/4 79):

Udtræder: Glensgård
Nyt medlem: Glistrup

Boligudvalget (5/4 79):

Udtræder: Kjeld Olesen
Nyt medlem: Raunkjær Pedersen
Udtræder: Henning Jensen
Nyt medlem: Svend Andersen
Udtræder: Svend Andersen
Ny stedf.: Henning Jensen

Folketingets næste møde afholdes onsdag den 18. april kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvide til den i salen opslåede dagsorden.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvide til den omdelte ugeplan.

God påske!

Mødet hævet kl. 14.27